

QUOD SCRIPSI, SCRIPSI

Kar sem napisal, sem napisal. (Rimski pregovor)

Dr. Anton Polšak

Zavod RS za šolstvo
anton.polsak@zrss.si

V današnjem času, ko roka roko umije in vse prepogosto človek človeku volk, je težko napisati nekaj, kar bralci ne bodo vzeli za slabo ali zlonamerno. Vedno znova se sprašujemo, ali ni bolje razmišljati in delati dobro. Zakaj ne velja npr. motiti se je človeško ali pa smo na isti ladji (in eadem navem sumus)? Slednje se lahko nanaša tudi na epidemijo koronavirusa, ki ga lahko premagamo ali vsaj obvladamo s skupnimi močmi, ampak o tem ne bom pisal. Stvar je preveč občutljiva, razmere pa zelo resne.

Z malo nenavadnim naslovom želim spodbuditi bralce te revije, da tudi kaj napišejo. Namreč, gre za dejstvo, da večina učiteljev nerada kaj napiše, da neradi delijo izkušnje med kolegi, da se ne izpostavljajo, ali pač zaradi drugih vzrokov. Ob tem se sprašujem, ali se s tem, ko nekaj napišemo, izpostavljamo, in če se, komu? Verjetno geografski stroki. Dobro, ampak to ne more biti slabo, saj pisca še noben ni pribil na križ, največ, kar se lahko zgodi, je, da dobimo kakšen odziv ali nov članek. To se je dogajalo in se verjetno še bo. Prav tako ni treba, da neko stvar, ki jo nameravamo objaviti, dopolnujemo in izboljšujemo do neskončnosti, ker potem ne bomo nikdar ničesar objavili. Na neki točki je treba stvar zaključiti in objaviti. Saj potem svoje naredijo še recenzenti. Pa v tej maniri naši pri tej reviji niso bili nikdar pretirano zahtevni, čeprav ne zanemarjajo kakovost na račun števila člankov. Po drugi strani pa se geografi dotikamo tudi bolj občutljivih tematik. Teh je pri geografiji, zlasti na področju družbene, veliko. Tudi take, ki se lahko močno polarizirajo ali politizirajo. V zadnjem času smo lahko spremljali tudi živahne debate med geografi, kako razlagati kakšne procese ali pojave s področja politične geografije, demografije ali globalnih podnebnih sprememb. Verjetno je tako tudi prav; strokovna razprava o različnih pogledih.

V tej zvezi je zgornji rek še kako aktualen. Kar nekega dne zapišemo, ostane. Zapisanega se pač ne da spremeniti. Zato morajo biti naši zapisi tehtni, za njimi »moramo stati«. A tudi tu so pisci našli številne rešitve, npr. da potem glede na kritiko razlagajo, kako da je bilo nekaj mišljeno, pa da je nekaj vzeto iz konteksta ipd. Poleg tega pa se vsaka stroka razvija in s tem se nujno pojavljajo nova spoznanja. V tej zvezi tudi ni nič narobe, če kdaj pa kdaj spremenimo svoje prepričanje ali mnenje oz. to, kar smo nekoč zapisali.

Bodi dovolj. Naj o tem, kaj in kako zapišejo ali izrečejo nekaj, razmislijo še tisti, ki se ne zavedajo pomena tega, kar zapišejo ali izrečejo. Saj veste, koga mislim! Za nas geografe pa naj velja, pišimo, sicer nas ne bo!

Kaj najdete v tej številki revije?

Najprej je Borut Stojilković zbral nekaj novic. Če česa ni zapisal, ne pomeni, da tega ni bilo. Sledijo prav raznoliki članki iz rubrik Širimo obzorja in Iz prakse. Igor Žiberna in Eva Konečnik Kotnik pišeta o spremembah rabe tal v Sloveniji v preteklih 20 letih, torej najnovejše dogajanje. Irma Potočnik Slavič, Barbara Lampič in Sara Uhan nadaljujejo s člankom o prehrani, ki v središče postavlja potrebo po sodelovanju med vzgojno-izobraževalnimi ustanovami ter pridelovalci in predelovalci hrane v lokalnem okolju. To poznamo pod imenom šolske sheme prehrane. Sledi članek o metamorfnih kamninah. Zgoščeno delitev in značilnosti kamnin je pripravila geologinja Mirjam Vrabec. No, nato pa ponovno preidemo na drugačno temo, na domoljubje. Prvi članek Pouk geografije in vzgoja za ljubezen do domovine in države sta napisala Jurij Kunaver in Rožle Bratec Mrvar. Namen članka ni teoretična diskusija o ljubezni do domovine, ampak razmislek o vlogi, ki bi jo pri tem morala imeti geografija, in ne glede na ugotovitev, da ima domoljubje tisoč obrazov, kot je zapisal eden od avtorjev. V ta sklop sodi še članek Antona Gosarja z naslovom Slovenija – moja država. Lahko rečemo, da gre za poglobljen razmislek o (ne)majhnosti Slovenije s svetovljanskega vidika. Sklop zaključuje še nekaj izbranih misli o domoljubju pri pouku Dušana Rojka. Gre za osebni pogled na pomen in vlogo domoljubja in varovanja narave kot pomembnih elementov srednješolskega geografskega kurikulumu.

V rubriki Iz prakse so tokrat 4 članki. Najprej Sebina Duraković piše o razvoju prostorske orientacije in zaznavanju okolice pri učencih prvega triletja. Tja namreč sodijo začetki geografske pismenosti v osnovni šoli. Ana Golob predstavlja nekaj možnosti uporabe mobilnih aplikacij pri pouku geografije in jih konkretizira z aplikacijo ČŠOD Misija. Sledi članek Lavinie Hočevár o učencih s posebnimi potrebami, ki to morda niti niso. Avtorica na konkretnih primerih opiše primere didaktičnih pristopov, ki te primanjkljaje pomagajo premestiti.

Revija tudi tokrat ni brez rubrike Zanimivosti, kjer je urednik zapisal nekaj namigov za izlet ali ekskurzijo v Bovec in okolico, in rubrike Pedagoški orehi, kjer isti avtor dodaja nekaj misli o preteklih (spomladanskih iz l. 2020) izkušnjah dela na daljavo. Na koncu je še posodobljen povzetek navodil za avtorje prispevkov v tej reviji, ki jih v celoti in podrobno razčlenjene najdete na spletni strani revije.

Želim prijetno branje in vse dobro,

*Urednik
Anton Polšak*

Borut Stojilković

borut.stojilkovic@zrss.si

Predmetna skupina Zavoda RS za šolstvo je bila v koledarskem letu 2020 do izida tretje številke Geografije v šoli zelo aktivna. Spomladi in poleti sta izšli prvi dve letošnji številki revije, sedaj držite v roki tretjo. Prav poseben pomen ima druga številka, ki je bila tematska. Njena osrednja tema se je nanašala na prehrano v geografski perspektivi, kar je tudi tematika geografskega tekmovanja v šolskem letu 2020/2021. Revija je bila zaradi svoje vsebine razprodana. Posebej je treba pohvaliti avtorje člankov, da so vsebine, povezane s prehrano, predstavili na ravni, ki je primerna za tekmovalce na različnih stopnjah. Podobne pristope k zbiranju literature in snovanju tematskih številk načrtujemo tudi za prihodnje.

V poletnih mesecih smo na ZRSS intenzivno delali na vzpostavitvi platforme z interaktivnimi učnimi načrti, kamor so umeščeni tudi vsi geografski učni načrti. Osnovni namen platforme je prikaz tistih učnih ciljev in vsebin, ki jih priporočamo za izobraževanje na daljavo. Druge funkcionalnosti uporabnikom omogočajo filtriranje po sklopih, vsebinah, standardih in ciljnih, kar daje možnost personalizacije za vsakega strokovnega uporabnika. Platforma omogoča tudi povezovanje s kvalitetnimi vsebinami, ki so jih razvili ZRSS in sodelavci, ki pa se bodo sproti dopolnjevale. Nadgradnja, ki je sledila v jesenskih mesecih, je iskanje po ključnih besedah, kjer lahko uporabniki iščejo ključne besede ne samo v učnem načrtu ali katalogu znanja za lasten predmet, ampak kar v vseh kurikularnih dokumentih za obvezne splošnoizobraževalne predmete. Platforma je trenutno dostopna na spletni strani <https://dun.zrss.augmentech.si/#/>, se pa bo v prihodnje še nadgrajevala tako vsebinsko kot tudi funkcijsko.

Največji pedagoški geografski dogodek tega leta v Sloveniji so bile zagotovo študijske skupine, ki so zaradi pandemije covid-19 potekale v prilagojenih razmerah. Namesto ustaljene prakse snidenja v živo smo se v treh delih zbrali na daljavo. V prvem delu so si udeleženci